

Analar jaryşy.

Өzynyzy Gənçənin 3 verstlijndəki açaqlı-baq-ly baqçaly tərpalərdə „Qəzyl çaja“-nın munis deşyndə hiss ediniz. Istirahət gynydyr. Şəhərdən juqarğa, suların mənbə'inə, yzım baqlarına doqru, jollar uzunu şən bir aqyn başlanmışdır. Baqların içi lazgi tojunə dənmişdyr. Hər tənək diindən gylş şaqçılışy, hər aqaç diindən musiqi səsi uçalır. Sanki uzun myharisələrdə başylmaz dysmana calnən əədi-qələbənin mərasimidir. Sanki gynəş, sular, açaqlar, təsətin bytyn zənginlikləri bu həjat qalibərinin tojunə caqlınlımlar, baqlar şaq-şaq şaqçılıdır.

Pakizə xala, əvvəllər vü şənligə, hərəkətə tam javançy idi. Əgər anas Bədritisə juqusuna girərək, gələcəkdə onun ucyn belə şən və qajqışy bir həjat acylaçaqlınlı səjləsə idi diksinər, juqudan ajylaraq:

— Lə'nət şejtana. . . dejərdi,

Ləkin bu, nə juq, nə xijə, nə arzu və nə də həsrət dejildi, çanly bir həqiqətdi.

12 əjy geçə gyndyz tənəklər diində tər tən, gynəşdən tez durub ulduzdan sonra jatan qadın birdən birə gylməjinin səəbi nədir?

Bu suala Pakizə xala ezy daha ətraflı çavab verir. Yumujjətdə bu haqda səhəət acılırdqda o coq maraqlı danışır. Aqarraqda olan və jyzynə təkylən saqların qulaqlınlı jəqarəq danışır, danışdırdca qəzşy, qəzşydırdca danışır:

— Oqlum mənə qolxoz dejdəndə jaqyn qojmurdum. Əz əlim, əz vəşym olsun dejirdim. . . Nə bilim. A qadan əlym. Bizlər dedijin savadsız, avam, kor kiəi adamlar. Biz gəzümüzlə gərməsək inanmar. İlahədi ki mollələr qolxozu pisləjirdi. Ona gərədə biz də yrkyrdyk.

Pakizə xala uzaqdan başlad. Buna daşqaçaq, məsələjə janaşşyn deje bir sual ataçaqlınlı:

— Bəs nə tər oldu ki varlan- dınl. Pakizə xala onu del?

O, myəlliminə çavab verən bir tələbə kiəi çymləsini jarymcsilyq bu- raqacaq, uzaq mətlələri etərək bu gynə, lap indiki məsələnin yzərinə gələcəkdir.

— Varlanmaqlı? baq, a qadan əlym bizlər baqçaly Baqçalyndan nə gəlsə o idi. Mənsil (məhsul) vaqtə əlimizə pul gəlirdi: qarqaja, tikana, gejdəşə, suja, qoruqçuja verəndən sonra dimizli qulaqlınlı oturardıq. Jaxşy dejirlər: jaz əkinli, qış dilənci idik.

Qolxoz olanda isə iş dəjışdi. Birlikdə calışır, birlikdə bəsləjir, birlikdə jəyqəyq. Bu il mənim rəjymə 700 put yzım gəli. Əzym ucyn isə evin qabaqlınlı bir canaq (24 kilo) buqda əkmışdim. Oda ki, qış ruzumu jetirdi. Baq odur təvlədəki sarı dyjani də, min il jəşəsən, həkyməti verir. Savah-birisi gyn uşaqqların aqarantınlı də səqəqəyq. Doqrusu qolxozun gəliri bitməz, bitməz-təkənəmz İmlş. İşləjən ucyn qolxoz ana imiş, xəzinə imiş.

Pakizə xala indiki qolxozun qucaqlınlı xoşəət bir həjat joluna dıymışdyr. O iki oqlu Əjjus və Myrsəli qomsomolda bejydyr. Qəzşy Firuzəni isə Lenin məktəbində oqudu. Əjjus mədəni jəşamaq haqqlınlı anasına coq danışır. Patefon almaqda, evə dəşmə əkməjə, stolda jəməjə Pakizə xala nə inki e'tiraz etdi, həttə vəjyk hazırlıq etdi.

Onun indiki jəganə arzusuna—oqumaq, jənə oqu- maqlıdır.

Mən, Əjjusgillə coq gedirdim. Pakizə xala məndən əjərməjə coq həvəsli. Kəcən gyn qəzetədən səqardınlı bir şəkili gətirmışdi:

— Burada deşəsən „abad“ eləjirlər. Əzy də bu əlində qəşyq olan arvadə mən gərmüşəm bir oqu gərym nədir?

— Ən jaqşy rətməyşy Mustafa Məhəmmədovun kyflətidir. İşdən sonra nahara oturmaqlı, gəryrsyngyz şəhərlı kiəi dəsgahlar var.

Pakizə xala, Mustafanın anasny jaqşy tanıjırlı. Həttə qolxozcu qadınlar toplanışynda gəryşy əlini də səymışd.

Son gəryşymdə Pakizə xala coq təəşşyflənirdi:

— Həjif ki əlimdə qələmlim joqdu.

O, qajnajşy, daşan arzu və fikirlərinə təkməjə səhifələr arajır. Ona lə gəlir ki, həjat gənçəyir. Adamlar jənələşir, fikirlər gənışlənir. Qol-

Gənçədə Baqçalyndə kəndində „Şərq qadın“ adlı qolxozu təşkil edən və haman qolxozun joldaşlyq məhkəməsi sədri, həj'ət yzvi, briqadiri Fatma Zənalova joldaş. Fatma xala „Şərq qadın“ zurnalınlı ən jaqyn dostlarından olaraq onun jəylməşy uqrunda artıq calışır.

Gəycay rayonunda „Şərq qadını“-nın aqtiiv oqucu və muyxirələrindən

Şəkkildə soldan: Halmə Mehlijeva, Bəyjuq xanım Vəzirova, Məsi Məhəmmədova, Bahər Hüseynova, Səltənət Kərimova, Sələmə Abdullajeva, Xanım Qurbanova, Tejbə Z., Zahra Mehdi zadə.

xoz kəndinin səadət səhəri acıymış, azad yaşayış tarixi jeniçə başlanmışdır. O əzünyn qəzibç, gəlinligini xatırlajır. Bu xatirələr uzaqda, qaranlıq kecmişin sonsuz dərinliklərində ərijir. Sanki gəjlərdən çinajətlər ələminin tark edilmiş qujularına, vaqərsən Cadra, pərdə, hiçəv, naməhrəm, mərsija, həməzad, çin . . . bunlar, dynənə qədər Pakizənin qəlsinə hakim olan fikirləri o, coqdan atmışdır.

O əzünyn vədəəxt gənçliji ilə Firuzənin ulduz kivi gyndən-gynə parlayan həjatıny müqəjisi etdikçə doqan səvincini ifadə ucyn səhifələr arəyir. Onun fikrinçə bunlar, bytyn bu qəzetələr, kitablar əzdir. O tezliklə oqumaq, jazə oyranmək istəyir. Varlı həjatınyın itfixar ləvhələrini jazmaq, kitablar vaqlamaq istəyir.

Pakizə xala, jalnyz qolxozculuqu. jeni həjat jollarındaki addımlarla itfixar etmir, həm də Əjjub kivi bir oqlun anasə olduquna fərəhlənir.

— Mən jəqşə billirəm ki, Əjjubun bir anasə də Şura həkuməti və 'qolxozdur. Mən onu əjəzda, sojjuqda, ehtijaç, korluqda bəyjtəkdə ikən məktəbə onu quçəqəna aldı. Dyz 7 il o, həkymətin pansjonunda vəsləndi, oqudu, bəyjdı. Bytyn bizim nəsl, hətta bu kənt tarixində bir nəfər də joqsul vələsə məktəbdə oqumaq gərənmiş, cəkmə, gəyməmişdi. Doqma anasə-məktəbə onu jətijirdi. Mənə qəlsa bir nəxərsə olaqçadı. . . . Mən bunların hamınyın jəqşəca billir və qijmətləndirirəm. Nə ucyn bu zaman, ancaq bu zaman doqlumadəqyma, gələcəjin səhisi olən bu gənçlikdən olmadəqyma, təəssüflənirəm. . .

Bytyn bunlar dinləmək mənə coq təbii gəlir. Kəsan gynlərdə fransız qəzetələrindən ərisinin mylahizəsini xatırlajıram. Qəzetədə Berlan adlı birisi jazırdı: "Şuralarda ata analarla evlədlər arəsində ucrum, narəzilyəq, anlaşılmamazlıq vardır." Bu qəpətlə lakejinin itfixarına qarşı minlərlə, milyonlarça Pakizələrin şanlı həjatıny qojmaq olar.

Pakizə xala savad qursuna dəvam edir. Kənd şurasınyın qəgəry yzrı bu il sava isəzilyəq vaqəbanlardan qovulaqçadıq. El əlmə, savada sarılmışdır. O,

Zurnalın yazılmasına calışan aqtiiv muyxirərdən bir qrup.

Soldan Ziba Həbibil (zurnalın yazılmasına), T. Təqij zadə, Əli Abasov, M. Fejiz

Zurnalın yazılmasına calışan işci muyxirələrindən (soldan) 2-nci tikiş fabriqası zərəbəcisi Pystə Məhəmmədova, ilic buxtasız zərəbəcisi Fatma Basajeva, Volodarsqi adına tikiş fabriqası zərəbəcisi Çəvhir Həsənova joldaşlar.

əqşəmlərsəni kitablar, qələm və dəftərlərlə kecirir. Kino jazıylarında həriflər və səzləri səcə bildijinə qanad cəlyə ucır.

O hələlik əzy savadlanana qədər mənədən bir şey xəhiş etmişdir:

— Jeni həjat qurmaq haqqında onun dediklərini jazmaq!

Pakizə Xala kyrdəmirli Muxtarın səqəryşy əlqışladı. O həzryləmişdi. Palasə jəqdi, stol və qəvat həzryladı. Evə isəq cəkdiriz, rədiosu isə coqdaq həzrydi. Əzy acıy vaqlamaq da vəçəryr.

Onun fikrinçə imdiki anaların myhyum müqədəs vəzifələrindən birisi də zərəbəci oqullarına jəqşə vaqmaqçadı. Mustafanın anasə ilə olan səhəətində dejirdi.

— Pərnisa qədrini bil, oqluna qulluq elə, bişməşini, paltarəny, istirahtəni. . .

Mən vədəmi jərinə jətirirəm. Şərəfli „Şərq qadını“—nyın bəyjuq 10 illijində Pakizə xalanın səzlərinə e'lan edirəm.

Qoj həm analar oqusun. Qoj həm jazsən, danışsən, radiolar səslənsin, bolşeviq oqulların analarəny jəryşə vəslənsən.

Mədəni jəşəyş qurmaq, mədəni istiraht jəratmaq, savadlanmaq, jeni yuslda bəmiş bişirmək. radionu, patifonu əleqtriq lampalarəny işlətməji vəçərməq mədəni jəşəyş texniqəsəny mənim səmək uqruna Pakizə xala qolxoz analarəny jəryşə səqəryr.

Onu dinləjin, ona səs verin. Ən jəqşə oqlu bəytmək uqruna jəryşsən. Qoj ana ilə oqlu arəsindəki "ucrum"—dan vəhs edən Paris falçylar qələmlərini çəryldatsənlər. Bu nə məhrəban analarəny səvincinə nə qəhrəman oqullarəny dejjysynə manə' ola bilməjəçəkdik. **Mir Çəlal.**

„Şərq qadını“ zurnalının 10 illij adına e'lan edilmiş mədəni jəşəyş luycumuna qoşularaq savadsızlar savadlandırmaqda olan oqlardan bir qrup (Əli Bəjramov adına tyrk əməki qadınlar mədəniyyət sarajı).

Zurnalın yazılmasına calışanlardan doqtor M. Ə. Ələjdijev.